

Sygn. akt II UK 345/10

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku W. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

z udziałem zainteresowanego: B. Sp. z o.o.

o przeniesienie odpowiedzialności za zaległe składki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 lutego 2011 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 25 maja 2010 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 25 maja 2010 r. oddalił apelację skarżącego W. B. od wyroku oddalającego jego odwołanie od decyzji pozwanego z 29 sierpnia 2008 r. stwierdzającej jego odpowiedzialność za składki niezapłacone przez spółkę z o.o. B., w której był członkiem zarządu, za okres od kwietnia do maja 2003 r., na podstawie art. 116 ustawy Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Sąd stwierdził, że decyzja była prawidłowa, gdyż egzekucja składek była bezskuteczna i skarżący nie wskazał majątku spółki na zaspokojenie długu. Zauważył w szczególności, iż bezskuteczność egzekucji mogła być stwierdzona po zaprzestaniu pełnienia obowiązków w zarządzie spółki, a przed wydaniem decyzji o odpowiedzialności byłego członka zarządu za składki. Z art. 116 nie wynika też warunek, aby postępowanie egzekucyjne mogło toczyć się

tylko w czasie, gdy członek zarządu pełnił swoją funkcję. Istotna jest data wydania decyzji o odpowiedzialności członka zarządu spółki za należności z tytułu zaległych składek i to aby w okresie poprzedzającym jej wydanie wykazano bezskuteczność prowadzonej przeciwko spółce egzekucji. Sąd nie podzielił stanowiska skarżącego, iż dla wykazania majątku spółki miarodajny był tylko jej stan majątkowy w czasie pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, tj. do 31 lipca 2003 r. Użycie w art. 116 § 1 pkt 2 czasu terażniejszego „nie wskazuje mienia spółki” nakazuje przyjąć, że regulacja dotyczy aktualnego mienia dłużnika (spółki). Wykładnię językową potwierdza wykładnia celowościowa, ponieważ wskazanie przez członka zarządu mienia spółki umożliwić ma przeprowadzenie z niego skutecznej egzekucji, a zatem nie ulega wątpliwości, że chodzi tu o egzekucję, która obecnie ma być prowadzona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawie z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. „gdyż w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisu prawnego budzącego poważane wątpliwości polegające na ustaleniu czy Sąd na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych może obciążyć członka zarządu spółki z o.o. odpowiedzialnością za zobowiązania spółki w sytuacji, gdy członek zarządu wykazał, iż na ostatni dzień sprawowania przez niego funkcji spółka posiadała majątek podlegający egzekucji, wystarczający na pokrycie zobowiązań, natomiast czy Sąd Orzekający może wymagać wskazania majątku spółki na dzień rozstrzygnięcia bądź wydawania decyzji obciążającej i przyjąć to za podstawę rozstrzygnięcia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wskazana we wniosku podstawa (wyżej *in extenso*) nie spełnia się jako przesłanka przesądu.

Nie jest nią istotne zagadnienie prawne, gdyż takie nie zostało przedstawione i zapewne tylko omyłkowo wniosek odwołuje się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż w istocie żąda wykładni co odpowiada przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Jednak również potrzeba wykładni przepisu jako przesłanka przesądu ma charakter uniwersalny, gdyż przedmiotem jej zainteresowania jest sam przepis a nie jego zastosowanie w konkretnej sprawie. To należy do podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., do której wniosek nie odwołuje się. Przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2

k.p.c. jest ściśle uwarunkowana, jako że zależy od poważanych wątpliwości w wykładni lub rozbieżności w orzecznictwie sądów. Podlega to sprawdzeniu na przedsądzie. Innymi słowy nie spełnia się, gdy wskazana we wniosku potrzeba wykładni sprowadza się tylko do zwykłej wykładni prawa.

Wniosek nie wykazał warunków podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż postawiona kwestia nie budzi poważnych wątpliwości w wykładni art. 116 Ordynacji podatkowej i nie wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych odpowiedzialność za składki członków zarządu spółki istnieje również po zaprzestaniu funkcji w zarządzie. Do upływu przedawnienia pozwany może wydać decyzję o odpowiedzialności za składki i regulacja wcale nie wymaga, aby decyzję tę wydał w okresie pełnienia funkcji w zarządzie. Tak jak wskazał Sąd w zaskarżonym wyroku sytuacja byłego członka zarządu może być faktycznie gorsza w zakresie wskazania mienia spółki, tym niemniej odpowiada on za składki również po ustaniu funkcji w zarządzie. Jest to z mocy ustawy własna odpowiedzialność członków zarządu za niezapłacone składki i u jej podstaw leży niespełnienie obowiązku uregulowania składek na bieżąco. Innymi słowy były członek zarządu musi się liczyć z odpowiedzialnością za składki, które nie zostały zapłacone w okresie pełnienia przezeń funkcji w zarządzie.

Wniosek natomiast przyjmuje błędne założenia w zakresie rozważanej regulacji, gdyż zakłada, że mimo niezapłaconych składek nie można obciążyć za nie odpowiedzialnością członka zarządu, gdy na ostatni dzień „sprawowania przez niego funkcji spółka posiadała majątek podlegający egzekucji, wystarczający na pokrycie zobowiązań”. Przeciwnie, sytuacja taka legitymuje odpowiedzialność, gdyż skoro był majątek, to składki powinny być zapłacone na bieżąco.

Nie jest również uprawnione założenie wyrażone w kwestii – „czy Sąd Orzekający może wymagać wskazania majątku spółki na dzień rozstrzygnięcia bądź wydawania decyzji obciążającej i przyjąć to za podstawę rozstrzygnięcia”. Otóż z art. 116 wynika określony ciężar wykazania przesłanek, w którym odpowiedzialność zależy od bezskuteczności egzekucji, natomiast uwolnienie się od odpowiedzialności zależy od wykazania właśnie przez członka zarządu, także byłego, mienia spółki na zaspokojenie długu składkowego. Winno to nastąpić na etapie postępowania

przed wydaniem decyzji, choć nie ma tu prekluzji i wskazanie mienia możliwe jest także w postępowaniu sądowym. Orzecznictwo w zakresie art. 116 jest niemałe, co nie znaczy, że wystąpiły w nim problemy z kwestiami postawionymi we wniosku. Nie ma w tym zakresie rozbieżności orzecznictwa (takiej skarżący nie wykazał).

Powyższe wnioski wynikają z wykładni art. 116 i potwierdza je orzecznictwo (choćby wyroki Sądu Najwyższego: z 28 października 2009 r., I UK 134/09, LEX 558287; z 24 sierpnia 2009 r., I UK 75/09, LEX 530759; z 19 sierpnia 2009 r., III UK 14/09, LEX 551873). Wykracza to jednak poza potrzebę argumentacji, gdyż postawione w wniosku kwestie sprowadzają się tylko do zwykłej wykładni i zastosowania prawa, co nie stanowi podstawy przesądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. W przeciwnym razie funkcja przesądu byłaby bezprzedmiotowa i postępowanie kasacyjne byłoby powszechną (kolejną) instancją.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.